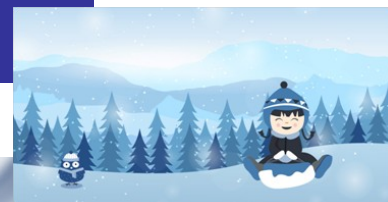

Ferie zimowe czas zacząć

W TYM NUMERZE:

<i>Studniówkowy bal maturalny</i>	2
<i>Dzień Nauki Polskiej</i>	4
<i>Biochemia miłości</i>	7
<i>Horoskop</i>	8

Termin „ferie” pochodzi z języka łacińskiego. W pierwotnym znaczeniu oznaczał dni odpoczynku poświęcone obrzędom religijnym. Obecnie określenie ferii odnosi się do dni wolnych od nauki szkolnej. Feriami nazywamy zimową przerwę międzysemestralną. Ferie zimowe, trwające dwa tygodnie.

Dawniej ferie zimowe odbywały się w jednym terminie dla całej Polski, obecnie ustalane są w czterech terminach, odrębnie dla województw:

dolnośląskie, mazowieckie, opolskie i zachodniopomorskie,

podlaskie i warmińsko-mazurskie,

lubelskie, łódzkie, podkarpackie, pomorskie i śląskie,

kujawsko-pomorskie, lubuskie, małopolskie, świętokrzyskie i wielkopolskie.

Terminy ferii zimowych są ogłaszane w formie komunikatu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie terminów ferii zimowych dla konkretnego roku szkolnego.

Uczniowie Zespołu Szkół w Rudniku nad Sanem cieszyli się feriami już w styczniu. W 2023 roku województwo podkarpackie znalazło się w pierwszej turze przerwy międzysemestralnej. Oznacza to, że młodzież odpoczywała w terminie od 16 do 29 stycznia.

Sekretarka mówi do zapracowanego biznesmana:

- Panie prezesie, zima przyszła!

- Nie mam teraz czasu, powiedz jej żeby przyszła jutro!

A najlepiej niech wcześniej zadzwoni, to umówisz ją na konkretną godzinę.

Skład redakcyjny:

Klaudia Bara

Patrycja Bieńkowska

Opiekun:

Edyta Małek-Karaś

Fotograf:

Tymoteusz Małek

Studniówkowy bal maturalny - kiedyś i dziś. Jak zmieniał się na przestrzeni lat?

Studniówka - dla większości młodych ludzi to pierwszy w życiu dorosły bal. Jak sama nazwa wskazuje, studniówka bierze swą nazwę od 100 dni, czyli czasu, który powinien dzielić ją od egzaminu dojrzałości (maturalnego). Zgodnie z tradycją, to ostatni moment na beztróską zabawę, poprzedzający okres intensywnej nauki.

Pierwsze bale maturalne w Polsce pojawiły się najprawdopodobniej w tym samym czasie, co sama matura, czyli 1932 roku. Wtedy właśnie, dzięki reformie systemu szkolnictwa, udało się stworzyć jednolity system oświatowy.

Dawniej były dwie imprezy!

Dziś studniówka i bal maturalny to praktycznie to samo, ale aż do lat 70. XX wieku - istniały dwa rodzaje imprez: studniówka oraz komers, czyli właśnie bal maturalny. Komers odbywał się po zdanych egzaminach i to on był początkowo pierwszym dorosłym balem, na który przychodziło się z osobą towarzyszącą. Uroczyste komersy z czasem zostały wyparte przez studniówki - szkolne imprezy, podczas których tańcom towarzyszyły różnego rodzaju gry, kabarety i zabawy. Nie zapraszano osób towarzyszących, bawiono się w gronie przyjaciół z klasy. Studniówki zyskiwały coraz większą popularność i coraz wyższą rangę, aż w końcu przejęły rolę uroczystych balów maturalnych.

Zgodnie z tradycją, studniówki nadal zaczynają się od oficjalnej części, czyli wręczenia kwiatów i podziękowań dla wychowawców i nauczycieli. Przemawia zawsze ktoś z rady rodziców. Potem dyrektor zaprasza uczestników na poloneza. Jest czas na posiłek, wspólne zdjęcia i tańce. Dawniej bale trwały tylko do północy, ale od mniej więcej 1987 roku to zabawa do białego rana.

Miejsce balu

Pierwsze Studniówki organizowane były w szkole. Jednak po kilku latach, zaczęło się to zmieniać. Około 2010 roku bal studniówkowy Zespołu Szkół w Rudniku nad Sanem przeniesiono na halę sportową (MOSiR), a już w 2015 roku zaczęto je organizować w restauracjach i tak zostało do dziś. To był prawdziwy przełom i diametralna zmiana.

Polonez musi być

To chyba jedyny element, który zachował pełną wierność tradycji. Skąd wziął się ten zwyczaj? Pojawił się na przełomie XVI i XVII wieku wśród wyższych sfer społeczeństwa. Tańczony był na oficjalne otwarcie przyjęcia, zanim zabawa zaczęła się na dobre. Założenia polonez podobny jest do swojego rodzaju parady, w której uczestnicy prezentują się przed jego gospodarzami czy też najważniejszymi gośćmi. Studniówka przejęła ten zwyczaj - korowód uczniów prezentuje się przed gronem nauczycielskim i rodzicami.

Zespół Szkół w Rudniku nad Sanem 2008r.

Dawniej na studniówkach grały zespoły muzyczne. Obecnie rodzice i uczniowie decydują się na DJ-a.

W czasach PRL strój studniówkowy nie prezentował się w żadnym stopniu balowo.

Sukienki i spódnice w ciemnej tonacji. Musiały mieć długość za kolano, towarzyszyły im zaś białe, eleganckie bluzki. Chłopców obowiązywał garnitur z krawatem.

2010 r.

Tegoroczny Bal Studniówkowy odbył się 28 stycznia 2023r. w restauracji Babilon w Krzeszowie. Uczestniczyli w nim uczniowie klas IV Technikum Logistycznego, Technikum Mechanicznego, Technikum Mechaniczno-Technik pojazdów samochodowych po gimnazjum oraz klasa IV Liceum Ogólnokształcącego po szkole podstawowej.

2015 r.

2023 r.

Studniówka często jest nazywana pierwszym dorosłym balem w życiu. Elegancki strój, uroczysta atmosfera, polonez... Do tej wytwornej oprawy warto dopasować maniery. W tym - zachowanie przy stole. Na co dzień jemy zwykle w pośpiechu, byle jak i byle co. To jedyna taka noc w życiu, warto więc rozkoszować się również smakiem podanych dań, a nie pośpiesznie połykać, by czym prędzej wrócić na parkiet.

"Jakoby też rok bez wiosny mieć chcieli,
Którzy chcą, żeby młodzi nie szaleli."
Jan Kochanowski

Dzień Nauki Polskiej to polskie święto państwowe obchodzone 19 lutego, poświęcone upamiętnieniu dokonań polskich naukowców i ich dążeń do poznania prawdy. 3 lutego 2020 roku Prezydent Andrzej Duda podpisał ustawę z dnia 9 stycznia 2020 roku o ustanowieniu Dnia Nauki Polskiej. Ustawa ukazała się 5 lutego 2020 r.

Jako datę corocznych obchodów wyznaczono dzień urodzin Mikołaja Kopernika w uznaniu jego wybitnych zasług na polu astronomii. Dzisiejsze święto stanowić ma inspirację do pójścia w ślady wybitnych polskich badaczy i wzmocnienia zainteresowania nauką.

Przybliżamy sylwetki polskich uczonych

Święto Nauki Polskiej jest obchodzone w dniu urodzin **Mikołaja Kopernika** – jednego z najwybitniejszych polskich uczonych, znanego z interdyscyplinarnego zainteresowania nauką. Jego dzieło „O obrotach sfer niebieskich”, które było wykładnią teorii heliocentrycznej, zrewolucjonizowało światową naukę. Kopernik zapisał się w historii także innych dziedzin, w tym m.in. ekonomii, prawa, medycyny czy kartografii.

Urodzona 7 listopada 1867 r. **Maria Skłodowska-Curie** miała fundamentalny wpływ na rozwój światowej nauki, szczególnie w dziedzinie fizyki i chemii. Zastąpiła badaniami nad zjawiskiem promieniotwórczości oraz odkryciem dwóch pierwiastków – polonu i radu. Za swoje dokonania została dwukrotnie uhonorowana Nagrodą Nobla. Warto podkreślić, że Maria Skłodowska-Curie jest jedną z dwóch osób w historii, które otrzymały tę nagrodę w dwóch różnych dyscyplinach nauki.

Na przełomie XIX i XX wieku żył i pracował najczęściej cytowany polski naukowiec – **Jan Czochralski**. Zasłynął opracowaniem powszechnie stosowanej metody otrzymywania monokryształów krzemu, która jest podstawą procesu produkcji układów scalonych. Dzięki jego odkryciu możemy korzystać dzisiaj z takich urządzeń jak: telefon komórkowy, komputer czy telewizor. Po II wojnie światowej został oskarżony przez władze komunistyczne o współpracę z niemieckim okupantem. Został zrehabilitowany po 1989 r. dzięki udokumentowanej współpracy z Armią Krajową.

Jednym z patronów roku 2022 był **Ignacy Łukasiewicz**, który zapisał się w historii jako pierwszy założyciel kopalni naftowej oraz wynalazca lampy naftowej. Ignacy Łukasiewicz angażował się w działalność niepodległościową i konspiracyjną, za którą był aresztowany i więziony, a także w szeroko pojętą działalność filantropijną.

Znany w wielu miejscach na świecie, a szczególnie w Chile, jest wybitny polski geolog – **Ignacy Domeyko**. W okresie młodości był członkiem Towarzystwa Filomatów, w którym kierował działem przyrodniczym. Domeyko stał się także pierwowzorem jednego z bohaterów III części Dziadów. W późniejszym okresie życia wyemigrował do Chile, gdzie rozwijał swoje zainteresowania geologią oraz minerałami. Przez 16 lat był rektorem Uniwersytetu w Santiago.

Tadeusz Sendzimir to wybitny polski inżynier, który zasłynął takimi wynalazkami jak: metoda ciągłego cynkowania ogniowego, linia produkcyjna do ciągłego walcowania blachy na zimno czy walcarka planetarna. Od 1935 r. przebywał na emigracji. Jest autorem ok. 120 patentów w zakresie górnictwa oraz metalurgii. W latach 80. wraz z żoną założył Fundację Sendzimira, która zajmuje się popularyzacją idei zrównoważonego rozwoju. Do dziś fundacja jest zarządzana m.in. przez jego syna Jana Sendzimira, także naukowca-inżyniera.

W historii światowej nauki zapisał się **Henryk Arctowski**. To wybitny geolog, geograf, meteorolog, glaciolog i podróżnik, znawca krain polarnych. Nazwisko Arctowskiego zostało upamiętnione w wielu nazwach geograficznych. W Arktyce na Spitsbergenie jest: Góra Arctowskiego i Lodowiec Arctowskiego, a na Antarktydzie m.in. Półwysep i Zatoka Arctowskiego. Opublikował ponad 400 prac, w tym w języku angielskim i francuskim.

Na uwagę zasługuje również postać **Heleny Willman-Grabowskiej** (1866-1934). Jej zainteresowania naukowe skupiały się przede wszystkim na językoznawstwie. Badła nie tylko języki europejskie, ale m.in. także sanskryt – język literacki starożytnych, średniowiecznych i wczesnonowożytnych Indii. Uzyskała profesurę w Paryżu, a następnie na Uniwersytecie Jagiellońskim.

W Dniu Nauki Polskiej warto przypomnieć sylwetki i dokonania **Hilarego Koprowskiego i Rudolfa Weigla**. Koprowski to twórca pierwszej, w pełni skutecznej szczepionki przeciwko wirusowi polio. Dzięki jego odkryciu znacząco ograniczono zachorowalność na chorobę Heinego-Medina. W 100-lecie odzyskania niepodległości został pośmiertnie odznaczony przez prezydenta Andrzeja Dudę Orderem Orła Białego. Z kolei urodzony w 1883 r. Rudolf Weigl to wybitny biolog, który jako pierwszy wynalazł szczepionkę przeciw tyfusowi plamistemu. Jego odkrycie uratowało życie wielu ludzi podczas II wojny światowej.

Jedną z patronek roku 2022 była **Maria Grzegorzewska**. Pedagog i psycholog, twórczyni pedagogiki specjalnej w Polsce, założycielka i patronka Państwowego Instytutu Pedagogicznego. Opracowała i spopularyzowała metodę rewalidacyjną. W słynnym wykładzie mówiła: „Kaleki – jest człowiek”.

Kazimierz Funk to wybitny polski naukowiec, który jako pierwszy odkrył witaminę B1. Udowodnił, że jej brak powoduje choroby jak: szkorbut, pelagra czy beri-beri. Głównie na badaniu przyczyn nowotworów.

Dzięki wysiłkom polskich kryptologów: **Mariana Rejewskiego i Henryka Zygalskiego** możliwe było odczytanie niemieckiej korespondencji Niemców w czasie II wojny światowej. Ich odkrycie było pierwszym sposobem

przyczyniło się do szybszego zakończenia wojny.

Wybitną specjalistką w zakresie zdrowia publicznego była **Halina Szwed**. Jej prace nad kontrolą epidemii tyfusu podczas I wojny światowej doprowadziły do krajowych programów szczepień w Polsce i w Turcji przeciw tyfusowi, gorączce plamistej i dur powrotny.

Mając zaledwie 17 lat, **Mieczysław Wolfke** skonstruował telektroskop – urządzenie umożliwiające przesyłanie ruchomego obrazu na odległość, które jest prekursorem dzisiejszej telewizji. Interesował się także holografia, czyli działem optyki zajmującym się uzyskiwaniem obrazów przestrzennych (trójwymiarowych) metodą rekonstrukcji fal. W 1933 r. za swoje dokonania został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski przez prezydenta Ignacego Mościckiego.

W pierwszej połowie XX wieku sukcesy naukowe odnosiła **Jadwiga Szmidt-Czernyszew**. Jej badania w zakresie optometrii oraz radiologii doprowadziły do wynalezienia filtra monochromatycznego, który jest wykorzystywany w metodach obrazowania medycznego.

Znany z pracy nad grupami krwi jest wybitny polski bakteriolog i immunolog **Ludwik Hirszfeld**. Odkrył on prawo dziedziczenia krwi oraz wprowadził przyjęte następnie na całym świecie oznaczenie grup A, B, AB oraz 0. Hirszfeld prowadził także badania nad konfliktem serologicznym, za co w 1950 r. był nominowany do Nagrody Nobla.

Spośród wielu wybitnych polskich uczonych z dziedziny nauk medycznych na szczególną uwagę zasługuje **Zbigniew Religa**. Jako pierwszy chirurg w Polsce dokonał udanego przeszczepu serca. Za wybitne osiągnięcia w medycynie oraz w działalności publicznej został odznaczony przez Lecha Kaczyńskiego Orderem Orła Białego.

Pionierskie zabiegi medyczne są udziałem także **Adama Maciejewskiego**. W 2013 r. dokonał on przeszczepu twarzy ratującego życie pacjenta. Była to pierwsza tego rodzaju operacja na świecie. Maciejewski jako pierwszy wykonał także allogeniczny złożony przeszczep narządów szyi.

Są to jedynie wybrane sylwetki i dokonania polskich naukowców. Jesteśmy przekonani, że Dzień Nauki Polskiej obchodzony w kolejnych latach będzie okazją do przybliżania osiągnięć także innych wybitnych polskich uczonych.

:źródło: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/dzien-nauki-polskiej-przyblizamy-sylwetki-polskich-uczonych>

17 lutego 2023 r. obchodziliśmy w naszej szkole Dzień Młodego Naukowca, na który zaprosiliśmy w nasze mury uczniów szkół podstawowych gminy Rudnik nad Sanem, Krzeszów, Ulanów, Nisko i Nowa Sarzyna. Łącznie gościliśmy 56 uczniów klas 7-8 z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 im. Marii Konopnickiej w Rudniku nad Sanem, Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 w Rudniku nad Sanem, Publicznej Szkoły Podstawowej im. ks. Jerzego Popiełuszki w Kopkach, Publicznej Szkoły Podstawowej w Krzeszowie Górnym, Szkoły Podstawowej w Bystrem, Publicznej Szkoły Podstawowej w Przędzeli, Szkoły Podstawowej im. ks. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Sarzynie oraz Publicznej Szkoły Podstawowej nr 4 w Zespole Szkolno- Przedszkolnym nr 1 w Nisku. Uczniowie wzięli udział w organizowanych w Zespole Szkół konkursach: biologiczno chemicznym, matematyczno- fizyko- geograficznym oraz informatycznym. Celem konkursów była popularyzacja nauk matematyczno-przyrodniczych wśród uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej, rozbudzenie zainteresowań, doskonalenie umiejętności logicznego myślenia, pobudzanie twórczego myślenia oraz poszukiwanie talentów.

Biochemia miłości

U podstaw nawet najbardziej romantycznych relacji stoi po prostu biochemia. Setki reakcji chemicznych są narzędziem wykuwającym to, co przeżywamy jako głębokie uczucia względem drugiej osoby. Na tworzenie związku dwóch osób mogą też wpływać różne doświadczenia życiowe, które wprowadzają zmiany w DNA. Co ciekawe, takie zdarzenia mogą zachodzić we wczesnym etapie rozwoju człowieka i trwać przez całe życie.

Miłość to piękne uczucie i metafizyczność, jaka mu towarzyszy, dla wielu osób jest tematem tak samo fascynującym, jak samo czucie się zakochanym. Nauka jest jednak w stanie bezlitośnie sprowadzić miłość do szeregu reakcji biochemicznych w mózgu.

Choć miłość kojarzymy z sercem, to mózg jest centrum całej akcji, a szczególnie jego układ limbiczny. W nim rozgrywa się fizjologiczna akcja, która następnie kreuje się w naszych umysłach jako magia miłości. Podczas tych zmian w funkcjonowaniu mózgu zmienia się także nas sposób myślenia. Stajemy się odważniejsi, mamy bez porównania większą motywację, a podejmowanie ryzykownych i brawurowych działań przychodzi nam z większą łatwością.

Miłość jest też silnym natchnieniem dla kreatywnych mózgów. Literatura i sztuka ogółem jest wręcz nasiąknięta wpływem miłości, a bez wątpienia każdy z nas jest w stanie od ręki wymienić choć kilka miłosnych motywów lub postaci uwitych w miłosne relacje z całym pakietem trudności, które muszą pokonać, by oddać się miłości i zaznać pełni szczęścia. Zróznicowanie motywów miłości w sztuce, ich ilości i ciągle popyt na ich konsumpcję obrazuje też jak intensywne i ważne jest to uczucie w naszych życiach.

14 lutego 2023 r. odbył się Językowy Konkurs Walentynkowy „BEST VALENTINE’S CARD EVER”, w ramach którego chętni uczniowie mogli zaprojektować i przygotować własną kartkę walentynkową w języku angielskim i w Walentynki wrzucić ją do przygotowanej w holu szkoły skrzynki pocztowej. Jak się okazało ... kreatywność, chęć wspólnej zabawy i duch pięknych uczuć nie opuścił naszych uczniów, a wręcz przeciwnie, to co najpiękniejsze, czyli „SERCE” zostało zwizualizowane w postaci różnorodnych, ciekawych graficznie i pomysłowych w wykonaniu VALENTINE’S CARDS!

Tego samego dnia uczniowie klas drugich odwiedzili swoich rówieśników i nauczycieli podczas zajęć, wręczając im symboliczne serduszko z ciepłym słowem, życząc uśmiechu oraz samych dobrych chwil w ten wyjątkowy i czuły dzień. Przedstawili krótką historię Dnia Świętego Walentego i zaprosili wszystkich do językowego quizu.

Sześciuwalentynki

Strzelec (23.11-21.12)

Dla przedstawicieli tego znaku rok 2023 to przede wszystkim „zapuszczanie korzeni i osiągnięcie stabilizacji”. Nie rozpaczaj, jeśli czujesz, że nie odnosiłeś sukcesów w związkach w ciągu ostatnich kilku lat. Pozycja planet w tym roku bezpośrednio zachęca do pracy nad relacjami z innymi, a także z samym sobą. Horoskop na 2023 rok przewiduje duże zmiany dla Strzelca, więc istnieje duże prawdopodobieństwo, że szczęście w końcu się do niego uśmiechnie i wszystko zmieni się na lepsze.

Miłość

W pierwszej połowie roku pragniesz spotkań towarzyskich i jesteś otwarty na nowe doświadczenia. W tym czasie będziesz bardzo wrażliwy na zostanie ulubieńcem wśród przyjaciół i łatwo będzie ci nawiązywać kontakty towarzyskie z innymi ludźmi. Więc spodziewaj się, że ktoś nowy będzie chciał zbliżyć się do ciebie i prawdziwie poznać. Może stanie się twoją bratnią duszą.

Samopoczucie

Pod koniec roku pozycja Marsa w Strzelcu budzi żywioł ognia oraz pragnienie pasji i przygody. Twój największy strach zostanie pokonany - niezależnie od tego, czy boisz się wysokości czy samotności. Dlatego zbierz się na odwagę, jaką przynosi ci ten czas i idź dalej. Pokonując siebie, przeżywasz prawdziwą przygodę.

Koziorożec (22.12-20.01)

Horoskop na 2023 roku przewiduje przeszkody Koziorożca głównie w życiu osobistym, z którymi od dawna boryka się ten znak ziemi. Horoskop zaleca uporządkowanie swoich priorytetów i bycie otwartym na nowe rzeczy. Ten rok będzie dla Ciebie rewolucyjny, więc bądź przygotowany! Możesz odkryć ukryty talent do czegoś, czego nawet nie możesz sobie wyobrazić. Pozycja planet pomoże przedstawicielom tego znaku przewyciężyć ich nadmiernie realistyczny i materialistyczny pogląd na świat, dając im wystarczającą siłę psychiczną i wyobraźnię.

Miłość

Pierwsza połowa roku będzie kluczowa dla Koziorożców. Musisz zdecydować, co jest dla ciebie ważne w życiu, a co powinieneś odpuścić. Nastąpi duża zmiana, szczególnie w obszarze relacji. Będzie to przede wszystkim pytanie, czy związek ma przyszłość czy lepiej się rozstać. Nawet jeśli zamknięcie tego etapu życia nie będzie łatwe, musisz zmierzyć się z nim i zobaczyć go w pozytywnym świetle.

Samopoczucie

Jesienią zaczynasz zanurzać się we własnym świecie. Twoi znajomi nie będą chcieli cię zbyt często widywać w tym okresie, co da ci dużo wolnego czasu, który możesz wykorzystać dla siebie i zacząć marzyć. Zdobędziesz zdolność widzenia rzeczy głębiej i zrozumienia połączeń między nimi. To inicjuje zmiany w już rutynowych ustawieniach. Koniec roku będzie dla ciebie harmonijny. Powrócisz do rzeczywistości pełnej optymizmu i spędzisz chwile z rodziną i przyjaciółmi.

Wodnik (21.01-19.02)

W 2023 roku przed przedstawicielami tego znaku czekają ważne zmiany, zwłaszcza w ich karierze. Dlatego horoskop 2023 radzi Wodnikowi, aby nie podejmował tych decyzji pochopnie i zaleca mu użycie swojej silnej cechy - roztropności. Wręcz przeciwnie, horoskop ostrzega przedstawicieli tego znaku przed impulsywnym i swobodnym zachowaniem, które może spowodować poważne kłopoty.

Miłość

W miesiącach letnich jesteś silnie skupiony na sobie, dzięki temu łatwiej osiągasz swoje cele. Stajesz się całkowicie niezależny, więc związki odsuwają się na chwilę. Ale uważaj, aby nie przesadzić z tą niezależnością. Możesz uciec od ukochanego partnera, który wspiera cię w podejmowaniu decyzji, ale z powodu napiętego harmonogramu nie masz dla niego czasu i może czuć się zaniedbany.

Samopoczucie

Wasze ambicje sportowe i artystyczne w tym roku będą większe niż kiedykolwiek. Spróbuj więc kupić karnet na siłownię, a także zacznij brać udział w zajęciach grania na gitarze lub malowania, gdzie możesz zaspokoić i rozwijać swojego twórczego ducha.